

Intimnost in zadovoljstvo s partnerskim odnosom po rojstvu prvega otroka

Simona Medved

Prehod v starševstvo je ena od najpogostejših izkušenj v odraslem življenju. Prav zaradi pogostosti se pomen tega dogodka pogosto zanemarija in bodoči starši niso pripravljeni na spremembe, povezane z rojstvom otroka. V šolah za starše jih učijo o porodu in skrbi za otroka, na druge spremembe, ki sledijo rojstvu otroka, pa niso pripravljeni. Mnogi pari, ki imajo težave v svojem partnerskem odnosu, verjamejo, da bo prihod otroka izpopolnil njihov odnos.

Rojstvo otroka je eden najbolj zadovoljujočih dogodkov, hkrati pa pomeni nevarnost za padec zadovoljstva s partnerskim odnosom. Večajo se odgovornosti in skrb za otroka, socialna opora pa se manjša, zato se starši počutijo preobremenjeni (Gerson, 1995). Izziv za starše je, da ob skrbi za otroka uresničujejo še potrebo po samouresničitvi ter namenjajo skrb partnerskemu odnosu.

Zadovoljstvo s partnerskim odnosom je subjektivna ocena kakovosti in ravni zadovoljstva v intimnem razmerju vsakega od partnerjev (Erbert in Duck, 1997). Povezuje se s toplino, medsebojnim razumevanjem, skupnimi dejavnostmi in vlaganjem truda v odnos. K zadovoljstvu pripomore, če med partnerjema prevladujejo pozitivne interakcije ter povezanost in naklonjenost. Raziskovalci, ki se ukvarjajo s prehodom v starševstvo, poročajo o zmanjšanju zakonskega zadovoljstva (Belsky, Lang, in Rovine, 1985; Cowan in dr., 1985; Wilkie in Ames, 1986; po Meijer in van den Wittenboer, 2007) ter o povečani količini partnerskih konfliktov.

Omenjata se dve perspektivi, povezani s prehodom v starševstvo in s tem povezanimi spremembami v partnerskem odnosu (Lawrence, Rothman, Cobb, Rothman in Bradbury; 2008). Po prvi perspektivi gre za velike, trajne in škodljive spremembe v partnerskem odnosu. Za spopad s tem kritičnim prehodom potrebujejo pari terapevtsko intervencijo. Druga perspektiva zagovarja prehod v starševstvo kot začasno stanje. Ob-

Rojstvo otroka je eden najbolj zadovoljujočih dogodkov, hkrati pa pomeni nevarnost za padec zadovoljstva s partnerskim odnosom. (Foto: Sandra Ocepek)

seg sprememb je pri vsakem paru drugačen in odvisen od kapacitete partnerjev za spopadanje z novostmi.

Rubin (1983, po Heller in Wood; 1998) navaja, da je intimnost vzajemno izražanje občutkov in misli, kjer je v ozadju želja, da bi spoznal notranje življenje drugega, in sposobnost, da z njim deliš svoje notranje življenje. Čustveno samorazkrivanje je povezano s tveganjem, zato si vsak želi, da se partner odzove z razumevanjem in potrditvijo (Reis in Patrick, 1996; po Segrin in Flora; 2005). Intimnost igra pomembno vlogo v napovedi zadovoljstva z odnosom in v trajanju odnosa skozi čas. Levenson, Carstensen in Gottman (1993; po Mackey in O'Brien, 1996) so potrdili, da je reševanje konfliktov pomemben prediktor spremembe v zadovoljstvu s partnerskim odnosom; izogibanje konfliktni situaciji se povezuje z nižjim zadovoljstvom, soočanje s konfliktno situacijo pa z višjim zadovoljstvom s partnerskim odnosom.

V raziskavi je sodelovalo 121 udeleženk brez otroka in 112 udeleženk z otrokom, Povprečna starost udeleženk brez otroka je 24,8 let, povprečna starost udeleženk z otrokom je 29,3 leta, povprečna starost njihovih prvorojencev pa 2,4 leta. Uporabila sem vprašalnik Relationship satisfaction survey (Gaultiere, 1995), ki meri zadovoljstvo s partnerskim odnosom na podlestvicah stresne točke, komunikacija, reševanje konfliktov, intimnost, emocionalna odzivnost in meje. Za merjenje zaznane intimnosti v odnosu sem uporabila vprašalnik Marital Intimacy Questionnaire (Van den Brouke, Vertommen in Vandereycken, 2001a), ki vsebuje podlestvice problemi z intimnostjo, skupno zaznavanje sveta, odprtost, naklonjenost in zavezanost. Uporabila sem še vprašalnik Conflict Resolution Style Inventory (Kurdek, 2001a), ki vsebuje podlestvice spopad, pozitivno reševanje problemov, umik in popuščanje.

Diskusija

Po rojstvu prvega otroka se je pri udeleženkah zmanjšalo zadovoljstvo s partnerskim odnosom na treh podlestvicah (stres, intimnost in odzivnost), intimnost pa se je zmanjšala na podlestvici naklonjenost in povečala na podlestvici odprtost. Tudi Ahlborg, N. Misvaer in Moller (2009) so ugotovili, da je pri mladih starših zadovoljstvo s partnerskim odnosom bilo nižje štiri leta in pol po rojstvu otroka kot šest mesecev po rojstvu otroka, kar se pripisuje povečanemu stresu, ki ga otrok prinese v partnerski odnos. Zaznana intimnost se zmanjša, saj zaradi skrbi za otroka ostane manj časa za skupne aktivnosti partnerjev in partnerja drug drugemu namenjata manj pozornosti (Segrin in Flora, 2005).

Tiste udeleženke, ki poročajo pred rojstvom prvega otroka o višjem zadovoljstvu s partnerskim odnosom in višji zaznani intimnosti, poročajo po rojstvu o nižjem padcu zadovoljstva in intimnosti. Če je partnerski odnos udeleženk že prej nestabilen, se po rojstvu otroka pojavijo še dodatne težave (Gerson, 1995). Lawrence in dr. (2008) so ugotovili, da je padec zadovoljstva po rojstvu prvega otroka večji pri posameznikih, ki so že pred rojstvom poročali o nižjem zadovoljstvu s partnerskim odnosom.

Udeleženke z otrokom poročajo o nižji intimnosti kot podlestvici zadovoljstva, ter o nižji naklonjenosti do partnerja in višji zavezanosti partnerju kot podlestvicah intimnosti kot pa udeleženke brez otrok. Udeleženke z otrokom, kakor so odgovarjale za čas pred rojstvom otroka, poročajo o višjem stresu, o

nižjem zadovoljstvu z reševanjem konfliktov in boljši komunikaciji kot podlestvicah zadovoljstva ter o nižji odprtosti kot podlestvici intimnosti kot pa udeleženke brez otroka. Rezultati se delno ujemajo z rezultati Stafforda, Daintona in Haasa, (2000; po Segrin in Flora, 2005), ki trdijo, da po rojstvu otroka partnerja še vedno preživljata čas skupaj, vendar izbirata take aktivnosti, ki omogočajo spremljanje otroka, zato drug drugemu namenjata manj pozornosti in tudi intimnost med njima je ogrožena.

Glede na trajanje njihove partnerske zveze ob rojstvu prvega otroka se pomembne razlike pojavljajo pri odzivnosti kot podlestvici zadovoljstva, torej udeleženke, katerih partnerska zveza je ob rojstvu prvega otroka trajala manj časa, poročajo o več negativnih čustvenih odzivih v svojem partnerskem odnosu, obenem pa po rojstvu prvega otroka poročajo o višjem porastu negativnih čustev do partnerja. Rezultati so skladni z rezultati avtorjev Mossa, Bolland, Foxmana in Owna (1986).

Mlajše udeleženke poročajo po rojstvu prvega otroka na dveh podlestvicah intimnosti (odprtost in zavezanost) o višjem padcu kot starejše udeleženke, kar je skladno z ugotovitvami Mossa, Bolland, Foxmana in Owna (1986), da se je v času prehoda v starševstvo zadovoljstvo s partnerskim odnosom v večji meri zmanjšalo pri mlajših udeležencih.

Glede na to, ali je prvi otrok bil načrtovan, se udeleženke ne razlikujejo pomembno na nobeni od podlestvic zadovoljstva in intimnosti in tudi ne v padcu na nobeni podlestvici, kar ni skladno z ugotovitvami Lawrence in dr. (2008), da pride do manj strmega padca zadovoljstva po rojstvu otroka, kadar je rojstvo prvega otroka načrtovano.

Glede na to, ali so udeleženke poročene ali ne, se pomembno razlikujejo na dveh podlestvicah zadovoljstva (konflikti in odzivnost). Tudi Nock (1995; po Klausli in Tresch Owen, 2009) je ugotovil, da je pri neporočenih parih več nejasnosti v vlogah in odgovornostih in manj občutka stalnosti v odnosu. V padcu zadovoljstva in intimnosti po rojstvu prvega otroka ni pomembnih razlik med poročenimi in neporočenimi udeleženkami, čeprav Gee in dr. (2008; po Brooks-Gunn in Howard, 2009) poročajo, da je bil padec zadovoljstva s partnerskim odnosom po rojstvu prvega otroka višji pri parih, ki so le živeli skupaj, kot pri poročenih parih.

Zadovoljstvo s partnerskim odnosom in zaznana intimnost pri udeleženkah se ne povezuje s starostjo njihovega otroka, kar ni skladno z rezultati Ahlborga, N. Misvaer in Mollerja (2009), ki so ugotovili, da so starši izražali višje zadovoljstvo s partnerskim odno-

Večajo se odgovornosti in skrb za otroka, socialna opora pa se manjša, zato se starši počutijo preobremenjeni (Gerson, 1995). (Foto: Sandra Ocepek)

som, ko je bil njihov prvi otrok star šest mesecev, kot pa takrat, ko je bil star štiri leta in pol.

Udeleženke, ki so se za rojstvo otroka odločile po krajšem času trajanja njihove partnerske zveze, poročajo o višji zavezanosti kot podlestvici intimnosti, kar pomeni, da so dale svojemu partnerskemu odnosu veliko vrednost glede na druge odnose, kar je skladno s trditvijo Lawrencea in dr. (2008), da se pari, ki že pred rojstvom otroka poročajo o višjem zadovoljstvu s partnerskim odnosom, v primerjavi z manj zadovoljnimi pari za otroka odločijo prej.

Udeleženke, ki poročajo o nižjem zadovoljstvu s partnerskim odnosom in nižji intimnosti, poročajo, da tako same kot tudi njihovi partnerji pogosteje uporabljajo spopad kot strategije reševanja konfliktov, kar pomeni, da je v njihovem odnosu v večji meri prisotno napadanje partnerja in žaljenje njegove osebnosti in izguba kontrole nad samim seboj. Udeleženke, ki poročajo o nižjem zadovoljstvu s partnerskim odnosom in nižji intimnosti, poročajo tudi, da tako same kot tudi njihovi partnerji pogosteje uporabljajo umik kot strategijo reševanja konfliktov, kar pomeni, da pogosteje obmolknejo in se delajo nezainteresirane za reševanje konflikta. Udeleženke, ki poročajo o višjem zadovoljstvu in višji intimnosti s partnerskim odnosom, poročajo o pogostejšem reševanju problemov kot svoji in partnerjevi strategiji reševanja konfliktov, kar pomeni, da se pogosteje osredotočijo na problem in želijo najti rešitev, ki bo za oba s partnerjem sprejemljiva. Taki rezultati so skladni z rezultati Kurdka (1994), ki je pokazal, da se pozitivno reševanje konfliktov povezuje z višjim zadovoljstvom, spopad in umik pa z nižjim zadovoljstvom s partnerskim odnosom.

Prehod v starševstvo ni nujno povezan z zmanjša-

njem zadovoljstva s partnerskim odnosom, upoštevati moramo še dodatne dejavnike, npr. načine reševanja konfliktov. Rezultate bi lahko uporabili pri preventivnem delu z bodočimi starši, saj bi lahko glede na demografske značilnosti predvideli, kateri posamezniki so bolj ogroženi za upad intimnosti in zadovoljstva po rojstvu prvega otroka in bi jih lahko že predhodno pripravili na prihajajoče spremembe.

Viri in literatura

- Ahlborg, T., Misvaer, N. in Moller, A. (2009). Perception of marital quality by parents with small children: A follow-up study when the firstborn is 4 years old. *Journal of Family Nursing*. 15 (2), str. 237-263.
- Brooks-Gunn, J. in Howard, K. S. (2009). Relationship Supportiveness During the Transition to Parenting Among Married and Unmarried Parents. *Parenting: Science and Practice*, 9, str. 123-142.
- Erbert, L. A. in Duck, S. W. (1997). Rethinking satisfaction in personal relationship from a dialectical perspective. V: R. J. Sternberg in M. Hojjat (ur.), *Satisfaction in close relationships* (str. 190-216). New York, London: The Guilford press.
- Gerson, R. (1995). The family life cycle: phases, stages and crises. V: R. H., Mikesell, D., Lusterman in S. H., McDaniel (ur.), *Integrating Family Therapy: Handbook of Family Psychology and Systems Theory*. (str. 91-111.) Hardcover.
- Heller, P. E. in Wood, B. (1998). The process of intimacy: Similarity, understanding and gender. *Journal of marital and family therapy*. 24(3). str. 269-396.
- Klausli J. F. in Tresch O. M. (2009). Stable Maternal Cohabitation, Couple Relationship Quality, and Characteristics of the Home Environment in the Child's First Two Years. *Journal of Family Psychology*. 23, str. 103-106.
- Kurdek, L. A. (1994). Conflict Resolution Styles in Gay, Lesbian, Heterosexual Nonparent and Heterosexual Parent Couples. *Journal of Marriage and the Family*. 56(3), str. 705-722.
- Lawrence, E., Rothman, A. D., Cobb, R. J., Rothman, M.T. in Bradbury T. N. (2008). Marital satisfaction across the transition to parenthood. *Journal of Family Psychology*. 22(1), str. 41-50.
- Mackey, R. A. in O'Brien, B. A. (1996). *Lasting marriages: Men and Women growing together*. Westport: Praeger.
- Meijer, A. M. in van den Wittenboer, G. L. H. (2007). Contribution of Infants' Sleep and Crying to Marital Relationship of First-Time Parent Couples in the 1st Year After Childbirth. *Journal of Family Psychology*. 21, str. 49-57.
- Moss, P., Bolland, G., Foxman, R. in Owen, C. (1986). Marital relations during the transition to parenthood. *Journal of reproductive and Infant Psychology*. 4 (1,2), str. 57-67.
- Segrin, S. in Flora, J. (2005). *Family communication*. Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum associates.